

W1&2	Learning Area	Edukasyon sa Pagpapakatao	Grade Level	9
	Quarter	Ikatlo	Date	

I. LESSON TITLE	Katarungang Panlipunan
II. MOST ESSENTIAL LEARNING COMPETENCIES (MELCs)	<p>37. Nakikilala ang mga palatandaan ng katarungang panlipunan</p> <p>34. Nakapagsusuri ng mga paglabag sa katarungang panlipunan ng mga tagapamahala at mamamayan</p> <p>35. Napatutunayan na may pananagutan ang bawat mamamayan na ibigay sa kapwa ang nararapat sa kanya;</p> <p>36. Natutugunan ang pangangailangan ng kapwa o pamayanan sa mga angkop na pagkakataon</p> <p>EsP9KP-IIIc-9.1; EsP9KP-IIIc-9.2; EsP9KP-IIIc-9.3; EsP9KP-IIIc-9.4</p>
III. CONTENT/CORE CONTENT	Naipamamalas ng mag-aaral ang pagunawa sa konsepto ng katarungang panlipunan

IV. LEARNING PHASES	Suggested Timeframe	Learning Activities
A. Introduction Panimula	30 minuto	<p>Sa unang markahan, natutuhan mo na mahalaga ang pagsisikap ng bawat tao sa pagkamit at pagpapanatili ng kabutihang panlahat sa lipunan. Isa sa mga nararapat pagsikapan upang makamit ito ay ang pagsasabuhay ng mga moral na pagpapahalaga na magpapatatag sa lipunan. Pangunahin sa mga moral na pagpapahalagang ito ay ang katarungang panlipunan.</p> <p>Bakit mahalaga sa ating pakikibahagi sa lipunan ang pagkakaroon ng katarungang panlipunan? Paano ka tutugon sa hamon ng pagsasabuhay ng katarungang panlipunan?</p> <p>Sa araling ito ay inaasahan na nakikilala mo ang mga palatandaan ng katarungang panlipunan; nakapagsusuri ka ng mga paglabag sa katarungang panlipunan ng mga tagapamahala at mamamayan; napatutunayan mo na may pananagutan ang bawat mamamayan na ibigay sa kapwa ang nararapat sa kanya; at natutugunan mo ang pangangailangan ng kapwa o pamayanan sa mga angkop na pagkakataon</p> <p>Sa pag-aaral mo sa araling ito, inaasahang masasagot mo ang mahalagang tanong na: Paano makipag-ugnayan ang bawat mamamayan sa kaniyang kapuwa sa kanilang pagkakasamang pag-iral?</p> <p>Gawain sa Pagkatuto Bilang 1: Panuto:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gumawa ng pagtatasa kung anong mga palatandaan ng pagiging makatarungang tao ang taglay mo sa iyong sarili sa kasalukuyan. 2. Sagutin ang bawat aytem sa talahanayan sa ibaba. 3. Isalang-alang ang mga ginagawa mo sa kasalukuyan at hindi ang mga gusto mong gawin. Gawin ito sa isang malinis na papel. <p>(Maaaring basahin o tingnan mo ito sa Learner's Material (Edukasyon sa Pagpapakatao, pp. 132-133)</p>

IV. LEARNING PHASES	Suggested Timeframe	Learning Activities		
		Mga Palatandaan ng Pagiging Makatarungang Tao	Ako Ito	Hindi Ako Ito
		1. Isinasaalang-alang ko ang mga karapatan ng mga tao sa aking paligid.		
		2. Inuunawa ko ang bawat sitwasyon sa obhektibong paraan upang makakilos ng makatarungan ayon sa hinihingi ng sitwasyon.		
		3. Kahit alam ko kung ano ang nararapat para sa akin, maaari pa rin akong magparaya alang-alang sa mas nangangailangan nito.		
		4. Handa akong magbigay ng aking sarili upang makatulong sa pagpapabuti ng kapakanan o buhay ng aking kapuwa.		
		5. Kinikilala ko ang mga karapatan ng bawat miyembro ng aming pamilya.		
		6. Kinikilala ko at iginagalang ang mga karapatan ng ibang tao: sa paaralan, sa trabaho, sa aming baranggay o sa bansa.		
		7. Itinataya (commit) ko ang aking sarili sa kasunduang mayroon ako at ang aking mga kaibigan.		
		8. May kamalayan ako kung anong karapatan ang dapat kung igalang lalo na ang may kaugnayan sa likas na batas moral.		
		9. Tinutupad ko ang aking mga pangako at mga komitment sa buhay.		
		10. Nauunawaan ko na ang pagsalungat, pagbatikos at pagpuna sa iba na kulang ng batayan ay kawalan ng katarungan.		
		<p>4. Pagkatapos, sagutin ang mga sumusunod na tanong:</p> <p>a. Ano ang naramdaman mo sa kinalalabasan ng iyong pagtatasa? Ipaliwanag.</p> <p>b. Ano-ano ang mga natuklasan mo tungkol sa iyong sarili batay sa resulta ng pagtatasa?</p> <p>c. Sa palagay mo, paano ka magiging makatarungang tao upang makabahagi sa pagpapairal ng katarungang panlipunan sa iyong pamilya, paaralan, o pamayanan? Ipaliwanag.</p> <p>d. Para sa iyo, ano-ano ang mga palatandaan ng katarungang panlipunan? Bakit?</p>		

IV. LEARNING PHASES	Suggested Timeframe	Learning Activities
B. Development Pagpapaunlad	90 minuto	<p>Katarungang Panlipunan <i>(Maaaring basahin o tingnan mo ito sa Learner's Material (Edukasyon sa Pagpapakato, pp. 129-143)</i></p> <p>“Walang iwanan.” Sa ano-anong sitwasyon o konteksto mo narinig ang pahayag na ito? Anong pagpapahalaga ang masasalamatin sa katagang ito? Bilang panlipunang nilalang, tayo ay may likas na pangangailangan sa kapuwa, lalo na sa mga kritikal na sitwasyon sa buhay. Ito ay dahil ang tao ay panlipunang nilalang o umiiral na kasama ang ibang tao. Matutugunan lamang ang pangangailangang ito kung may nabubuonang ugnayan sa atin at sa mga taong nakapaligid sa atin – isang ugnayang dapat na pinamamayanihan ng katarungan.</p> <p>Kahulugan ng Katarungan</p> <p>Ano ang katarungan? Ayon sa karaniwang kahulugan nito ang katarungan ay pagbibigay sa kapuwa ng nararapat sa kanya. Ayon kay Dr. Manuel B. Dy Jr, ito ay isang pagbibigay at hindi isang pagtanggap. Ang katarungan ay batay sa pagkatao ng tao. Kung kaya, ang tuon ng katarungan ay ang labas ng sarili. Nangangailangan ito ng panloob na kalayaan mula sa pagkiling sa sariling interes. Samantala, ayon naman kay Santo Tomas de Aquino, ang katarungan ay isang gawi na gumagamit lagi ng kilos-loob sa pagbibigay ng nararapat sa isang indibidwal. Ang kilos-loob na isang makatuwirang pagkagusto ay magpapatatag sa iyong pagiging makatarungang tao. Sa pamamagitan ng pagiging makatarungan, sinusunod mo ang Likas na Batas Moral.</p> <p>Ano naman ang nararapat sa kapuwa? Ito ay ang pagpapahalaga sa kaniyang hindi malalabag na espasyo ng kaniyang pagka-indibidwal - ang kaniyang dignidad bilang tao. Ang pagkatao ng tao ay isang katotohanang nangangailangan ng ating pagkilala at paggalang.</p> <p>Ang katarungan ay batay sa pagkatao ng tao. Bakit mo kailangang maging makatarungan sa iyong kapuwa? Ito ay hindi lamang dahil ikaw ay tao kundi dahil ikaw rin ay namumuhay sa lipunan ng mga tao. Ang pagiging makatarungan ay minimum na pagpapakita mo ng pagmamahal bilang tao na namumuhay kasama ang iba. Halimbawa, ang paninira sa ibang tao ay isa ring paglapastangan sa iyong sariling pagkatao.</p> <p>Makatarungang Tao</p> <p>Ayon kay Andre Comte-Sponville (2003), isa kang makatarungang tao kung ginagamit mo ang iyong lakas sa paggalang sa batas at sa karapatan ng kapuwa. Isinasaalang-alang mo rin ang pagiging patas sa lahat ng tao. Itinatalaga mo ang iyong sarili para rito sa kabila ng napakaraming hindi patas na sitwasyon na maaaring nararanasan mo at maaaring minsan ay ikaw rin mismo ang may gawa. Samakatuwid, kailangan mong salungatin ang iyong mismong sarili, ang ibang tao at ang mundo sa hindi pagiging patas ng mga ito. Ang pakikibaka para sa katarungan ay isang walang katapusang laban dahil sa katotohanang minsan mahirap kalabanin ang sarili.</p>

IV. LEARNING PHASES	Suggested Timeframe	Learning Activities
		<p>Pangunahing prinsipyo ng katarungan- bilang tao, karapatan ng bawat isa na mabuhay at mamuhay nang hindi hinahadlangan o pinanghihimasukan ng iba. Kung nilalabag ang karapatang ito, mawawala ng katarungan. Hindi nila ito magugustuhan at maaaring magbunga ng gulo sa buhay ng mga nasasangkot.</p> <div data-bbox="614 465 1516 741"> <p>Sandali lang:</p> <p>Pagnilayan mo ang iyong ugnayan sa iyong kapatidm kamag-aral o kaibigan. Nanaisin mo ba na panghimasukan o dominahan nila ang buhay mo? O baka di mo namamalayan na ginagawa mor in ang ganito sa kanilang buhay?</p> </div> <p>Ano ang papel ng katarungan sa ganitong sitwasyon? Mahalagang tandaan na ang pangunahing prinsipyo ng katarungan ay ang paggalang sa karapatan ng bawat isa anomang ugnayan mayroon ka sa iyong kapuwa.</p> <p>Nagsisimula sa Pamilya ang Katarungan. Sa pamilya, una mong naranasan ang mga bagay-bagay na nagbibigay sa iyo ng kamalayan tungkol sa katarungan. Dito unti-unti kang nagkakaroon ng kakayahan na mauunawaan kung ano ang katarungan. Dahan-dahan nahuhubog ang iyong pagkatao sa paggabay ng iyong mga mahal sa buhay. Dahan-dahang nahuhubog ang iyong pagkatao sa paggabay ng iyong mga mahal sa buhay. Mula nang mahubog ang iyong konsensiya.</p> <p>Nauunawaan mo sa tulong ng iyong mga karanasan na nagiging makatarungan ka kapag iginagalang mo ang mga karapatan ng iba at isinasaalang-alang mo ang kabutihang panlahat.</p> <p>Napakahalaga ng papel na ginagampanan ng mga magulang mo sa paghubog ng iyong pagiging makatarungan. Iminumulat ka nila sa katotohanang may karapatan at tungkulin ka bilang tao hindi lamang sa pamilya kundi pati na rin sa lipunan. Ginagabayan ka nila upang mapahalagahan at maisabuhay mo sa iyong pang-araw araw na ugnayan sa kapuwa ang mga karapatan at tungkuling ito.</p> <p>Malaki ang papel ng pagsasanay upang magiging makatarungan ka bilang tao. Ang pagsasanay na ito ay una mong naranasan sa piling ng iyong pamilya. Kung hindi mo ito nasisisimulan at nagagawa sa pamilya, ang buong proseso ng pagiging makatarungang tao ay maaaring maging mahirap para sa iyo. May apat na aspekto na mahalagang pagtuunan 8 mo ng pansin sa pagsasanay sa loob ng inyong pamilya upang mahubog sa iyo ang katarungan. Narito ang mga aspektong titingnan mo sa iyong sarili:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ipinaaalala ba palagi ng mga magulang mo sa iyo na kailangan mong gawin ang mga makatarungang bagay sa iyong ugnayan sa iba? Ginagabayan ka ba nila upang maiwasan mo ang hindi makatarungang gawain?

IV. LEARNING PHASES	Suggested Timeframe	Learning Activities
		<p>2. Ipinaunawa ba nila sa iyo kung ano ang ibig sabihin ng paggalang sa kapuwa? Kaugnay nito, tinutulungan ka ba nila na sanayin ang iyong sarili tulad ng paghiram ng isang bagay na pagmamay-ari ng iyong kapatid kung gusto mong gamitin ito?</p> <p>3. Nililina ba nila sa iyo ang pagkakaiba-iba ng mga sirkumstansiya ng iba't ibang tao lalo na ang mga nakapaligid sa iyo?</p> <p>4. Tinuturuan ka ba nila ng pagiging mapagtimpi o pagkontrol sa sarili at pagsasaayos ng iyong mga pagkakamaling nagagawa sa ugnayan mo sa iba?</p> <p>Ang apat na aspekto ng pagsasanay na ito ay ginagamitan ng iyong isip at kilos-loob na isa sa mga paksa na pinag-aralan mo sa Baitang 7. Ang una at ikaapat na mga punto ay mga pagsasanay ng iyong kilos-loob, ang ikatlong punto ay ng iyong isip at ang ikalawang punto ay ang pagsasanay mo ng iyong isip at kilos-loob.</p> <p>Katarungang Panlipunan. Ito ay isang mahalagang pundasyon ng panlipunang pamumuhay. Umiiral ito kung tinatangihan ng mamamayan ang pandaraya sa negosyo, pangungurakot sa pribado at publikong institusyon hindi makatarungang pasahod sa mga empleyado at ang iba pang mga katulad na sitwasyon. Ang katarungang panlipunan, kung gayon, ay nakatutuo sa kabutihan ng mga tao. Samakatuwid, ang mga istraktura ng lipunan ay nabubuo at nararapat na umiiral para sa kabutihan ng lahat ng tao. Ayon kay Dr. Dy, ito ay nauukol hindi lamang sa ugnayan ng tao sa kaniyang kapuwa kundi sa ugnayan din niya sa kalipunan. Iba ang kapuwa sa kalipunan. Ang kapuwa ay personal o interpersonal na ugnayan mo sa ibang tao. Halimbawa: sa batang nasa lansangan, sa isang matandang babae na nagpapaturo sa iyo kung saan ang daan, sa kaibigan na nagpapatulong tungkol sa kaniyang problema. Samantala, ang kalipunan (<i>socius</i>) ay ang ugnayan ng tao sa isang institusyon o sa isang tao dahil sa kaniyang tungkulin sa isang institusyon. Halimbawa nito ay ang guro o mag-aaral sa paaralan, ang konduktor ng bus o ang empleyado sa opisina. Sila ay kalipunan dahil may namamagitan na institusyon sa kanilang ugnayan. Magkaiba, ngunit hindi magkahiwalay ang kapuwa at kalipunan. Ang kalipunan ay para sa paglilingkod sa kapuwa.</p> <p>Ang katarungang panlipunan ay namamahala sa kaayusan ng ugnayan ng tao sa kaniyang kapuwa at sa ugnayan ng tao sa kalipunan. Inilalagay nito sa ayos ang panlipunang ugnayan ayon sa kraytirya ng pagsunod sa batas. Isinasaalang-alang din nito ang mga panlipunan, pampulitikal at pang-ekonomiyang aspekto ng tao, mga problema ng lipunan at mga maaaring solusyon ng mga ito tungo sa kabutihang panlahat.</p> <p>Mga Kaugnayan na Pagpapahalaga. Alam mo ba na may mga kaugnayan na pagpapahalaga ang katarungang panlipunan? Ang mga ito ay ang dignidad ng tao, katotohanan, pagmamahal, pagkakaisa, at kapayapaan. Ang katarungang panlipunan sa tunay na kahulugan nito ay kumikilala sa dignidad ng tao. Ang bawat tao ay may dignidad hindi dahil sa kaniyang pag-aari, posiyon sa lipunan o mga nakakamit sa buhay, kundi dahil sa kaniyang pagkatao.</p>

IV. LEARNING PHASES	Suggested Timeframe	Learning Activities															
		<p>Gawain sa Pagkatuto Bilang 2: Basahin ang mga nakasaad sa ibaba. Lagyan ng tsek (✓) kung ito ay sumusunod sa Katarungang Panlipunan at ekis (X) naman kung hindi. Gawin ito sa isang malinis na papel</p> <p>___ 1. Sa tuwing wala ang nanay ni Nicole ay sinasaktan niya ang bunsong kapatid.</p> <p>___ 2. Sinisikap na makapag-aral ni NJ kahit na may kakulangan sa mga gamit sa eskwela.</p> <p>___ 3. Tinutulungan pa rin ni Jet ang kaniyang kaklase sa mga aralin kahit na sinisiraan siya nito patalikod.</p> <p>___ 4. Iniiuwi ng Nanay Cecile mo ang mga bond paper mula sa kanilang opisina. Masayang-masaya ka dahil dito.</p> <p>___ 5. Sinasamantala ng mga tricycle driver ang pagparada sa mga daan kapag walang nakabantay kahit na ipinagbabawal na ito.</p> <p>Paano mo nalaman na nagpapakita ka ng Katarungang Panlipunan at paglabag ng mga ito?</p>															
C. Engagement Pakikipagpalihan	70 minuto	<p>(Maaaring basahin o tingnan mo ang sumunod na gawain sa <i>Learner's Material (Edukasyon sa Pagpapakato, pp. 143)</i>)</p> <p>Gawain sa Pagkatuto Bilang 3: Paano mo maipamamalas ang iyong pagkatuto tungkol sa katarungang panlipunan sa aralin na ito? Panuto:</p> <p>1. Balikan ang ginawa mong pagtatasa ng sarili sa Gawain 1 tungkol sa mga palatandaan ng pagiging makatarungang tao.</p> <p>2. Sa kolum 1 ng tsart sa ibaba, isulat ang mga aytem ng palatandaan na kailangan mo pang taglayin. Sa kolum 2, isulat ang 2 o 3 tiyak na paraan o hakbang na gagawin mo sa pagsasakatuparan ng bawat palatandaan. Sa Kolum 3 naman, isulat ang mga kaugnay na pagpapahalaga sa mga palatandaan ng pagiging makatarungang tao na mahubog sa iyong sarili. Gabay mo ang halimbawa.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Mga Palatandaan ng Pagiging Makatarungang Tao na Kailangan Kong Taglayin</th><th>Mga Paraan o Hakbang na Gagawin Ko sa Pagsasakatuparan ng Bawat Palatandaan</th><th>Mga Kaugnay na Pagpapahalagang Mahuhubog sa Aking Sarili</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td><i>Halimbawa: Isinasaalang-alang ko ang mga karapatan ng mga tao sa aking paligid.</i></td><td><i>Hinaan ko ang volume ng aming stereo/component tuwing pinapatugtog ko ito upang hindi makaisturbo sa aming mga Paggalang sa kapuwa mamamayan kaniya maayos kapuwa nararapat pananagutan sa kapitbahay.</i></td><td><i>Paggalang sa kapuwa</i></td></tr> <tr> <td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td></td><td></td><td></td></tr> </tbody> </table> <p>Gawain sa Pagkatuto Bilang 4: Isipin ang mga taong nangangailangan sa iyong pamayanan. Sa tulong ng iyong pamilya o sino mang kasama sa bahay, maglunsad ng "Tulong-tulong, Tara na't Bumangon" Project. (Sa pagsasagawa nito mahalaga na sundin ang itinakdang panuntunan ng pamayanan sa Community Quarantine). Isulat sa isang</p>	Mga Palatandaan ng Pagiging Makatarungang Tao na Kailangan Kong Taglayin	Mga Paraan o Hakbang na Gagawin Ko sa Pagsasakatuparan ng Bawat Palatandaan	Mga Kaugnay na Pagpapahalagang Mahuhubog sa Aking Sarili	<i>Halimbawa: Isinasaalang-alang ko ang mga karapatan ng mga tao sa aking paligid.</i>	<i>Hinaan ko ang volume ng aming stereo/component tuwing pinapatugtog ko ito upang hindi makaisturbo sa aming mga Paggalang sa kapuwa mamamayan kaniya maayos kapuwa nararapat pananagutan sa kapitbahay.</i>	<i>Paggalang sa kapuwa</i>									
Mga Palatandaan ng Pagiging Makatarungang Tao na Kailangan Kong Taglayin	Mga Paraan o Hakbang na Gagawin Ko sa Pagsasakatuparan ng Bawat Palatandaan	Mga Kaugnay na Pagpapahalagang Mahuhubog sa Aking Sarili															
<i>Halimbawa: Isinasaalang-alang ko ang mga karapatan ng mga tao sa aking paligid.</i>	<i>Hinaan ko ang volume ng aming stereo/component tuwing pinapatugtog ko ito upang hindi makaisturbo sa aming mga Paggalang sa kapuwa mamamayan kaniya maayos kapuwa nararapat pananagutan sa kapitbahay.</i>	<i>Paggalang sa kapuwa</i>															

IV. LEARNING PHASES	Suggested Timeframe	Learning Activities
		<p>malinis na papel ang iyong plano para sa gawaing ito. Gawan ng dokumentasyon (larawan, artikulo, at/o video) ang pagsasagawa nito.</p> <div> <p>“Tulong-tulong, Tara na’t Bumangon” Project</p> <p>Uri ng Gawain: _____</p> <p>Petsa: _____</p> <p>Lugar ng Paggaganapan: _____</p> <p>Paraan ng Pagtulong: _____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> </div>
D. Assimilation Paglalapat	30 minuto	<p>Anong mahalagang konsepto ang nahinuha mo mula sa nagdaang gawain at babasahin? Gabay ang mahalagang tanong sa simula ng araling ito, buoin ang mahalagang konsepto.</p> <div> <p>mamamayan kaniya maayos</p> <p>Kapuwa nararapat pananagutan</p> </div> <p>May _____ ang bawat _____ na ibigay sa _____ ang _____ sa _____.</p>
VI. REFLECTION	20 minuto	<p>(Maaaring basahin o tingnan sa Learner's Material (Edukasyon sa Pagpapakatao, pp. 144)</p> <p>Panuto:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sa isang malinis na papel, isulat ang iyong nararamdaman at reyalisasyon tungkol sa bahagi na gagampanan mo sa pagpapairal ng katarungang panlipunan. 2. Ano para sa iyo ngayon ang kabuluhan ng pag-aaral mo sa araling ito bilang isang taong namumuhay sa lipunan kasama ng kapuwa? Ipaliwanag?

Prepared by:	Ana Marie L. Taguinod Teacher I Pacita Complex National High School District of San Pedro SDO Laguna Province	Checked by:	Ana R. Reblora PSDS/ EsP & Guidance Focal/In-charge SDO Laguna Province
Reviewed by:	Philips T. Monterola EsP Regional Coordinator	LeaPEsPG9-Wk1-2 20210225-IX01	For Release
Sanggunian: Edukasyon sa Pagpapakatao 9 (Learner's Material), pahina 129-143.			

W3-5	Learning Area	EDUKASYON SA PAGPAPAKATAO	Grade Level	GRADE- 9
	Quarter	IKATLONG KWARTER	Week	3-5

I. LESSON TITLE	Kagalingan sa Paggawa na may Kaakibat na Wastong Paggamit ng Oras
II. MOST ESSENTIAL LEARNING COMPETENCIES (MELCs)	<p>37. Natutukoy ang mga indikasyon na may kalidad o kagalingan sa paggawa ng isang gawain o produkto kaakibat ang wastong paggamit ng oras para rito;</p> <p>38. Nakabubuo ng mga hakbang upang magkaroon ng kalidad o kagalingan sa paggawa ng isang gawain o produkto kasama na ang pamamahala sa oras na ginugol dito;</p> <p>39. Naipaliliwanag na kailangan ang kagalingan sa paggawa at paglilingkod na may wastong pamamahala sa oras upang maiangat ang sarili, mapaunlad ang ekonomiya ng bansa at mapasalamatan ang Diyos sa mga talentong Kanyang kaloob; at</p> <p>40. Nakapagtatapos ng isang gawain o produkto na mayroong kalidad o kagalingan sa paggawa.</p> <p>EsP9KP-IIIa-11.1, EsP9KP-IIIa-11.2, EsP9KP-IIIb-11.3, EsP9KP-IIIb-11.4</p>
III. CONTENT/CORE CONTENT	Naipamamalas ng mag-aaral ang kakayahan sa pamamahala ng paggamit ng oras.

IV. LEARNING PHASES	Suggested Timeframe	Learning Activities
A. Introduction <i>Panimula</i>	30 minuto	<p>Sa araling ito ay inaasahan na maunawaan mo ang mga taglay mong kagalingan at pagpapahalaga na mahalagang hubugin pa upang maging progresibo ang paggawa ng isang obra maestra na may kaakibat na wastong pamamahala sa paggamit ng oras. Inaasahan rin na maunawaan mo na hindi sapat ang paggawa lamang. Mahalagang laging isalang-alang ang kalidad ng serbisyong ibinigay o produktong ginawa upang maging gawi ng bawat kabataan ang pagsasabuhay sa paggawa.</p> <p>Sa pag-aaral mo sa araling ito, inaasahang masasagot mo ang mahalagang tanong na: Bakit kailangan ang kagalingan sa paggawa at paglilingkod na may wastong pamamahala sa paggamit ng oras?</p> <p>Ngayon ay pag-aralan at subukan mong sagutan ang mga indikasyon ng isang taong may kagalingan o kalidad sa paggawa. Ito ay isang gawain na makakatulong sayo upang mas makilala mo ang iyong sarili.</p> <p><i>(Maaaring basahin o tingnan sa Learner's Material (Edukasyon sa Pagpapakatao, pp. 150-151.)</i></p> <p>Panuto:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Suriin ang iyong sarili kung taglay mo o hindi ang mga indikasyon ng isang taong may kagalingan o kalidad sa paggawa na makikita sa unang (1) kolum. Gawin ito sa isang malinis na papel. 2. Mahalagang tandaan na ang iyong susuriin ay ang kasalakuyan mong ginagawa at hindi iyong gagawin mo pa lamang sa hinaharap. 3. Sa kanan ng bawat aytem, lagyan ng tsek (✓) ang angkop na kolum. 4. Pagkatapos, bilangin ang mga tsek sa bawat kolum at tingnan ang interpretasyon ng iskor sa ibaba ng tsart. 5. Gawin ito sa iyong journal o personal na kuwaderno.

Mga Palatandaan		Ako ito	Hindi Ako ito
1.	Ginagawa ang mga bagay na dapat gawin.		
2.	Nagdarasal muna bago gawin ang anumang bagay.		
3.	Tinatapos lagi nang may kalidad ang anumang Gawain.		
4.	Laging may bagong ideya at konsepto sa isang particular na Gawain o bagay.		
5.	Nagpapalano ng paraan kung paano gagawin ang isang gawain bago simulan ito.		
6.	Pinapaunlad ang gawain batay sa punang angkop sa kraytira ng output.		
7.	Laging nagpapasalamat sa Diyos sa mga natapos na Gawain at takdang aralin na nagawa nang maayos.		
8.	Palatanong sa mga bagay na bago sa paningin.		
9.	Hindi sumusuko sa hamon ng anumang gawain kahit mahirap ito.		
10.	Inuunawa ang panuto bago simulan ang gawain.		

Interpretasyon

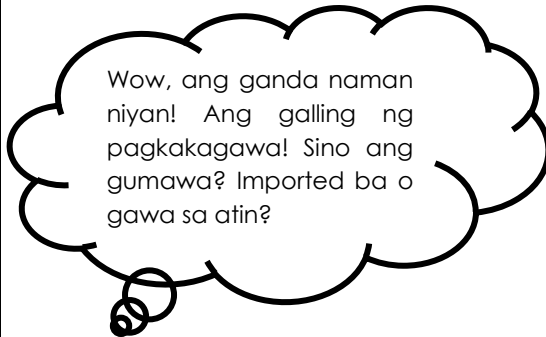
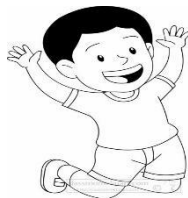
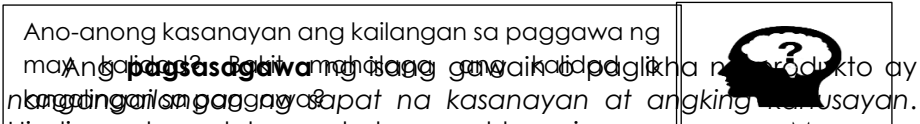
0-2	Kailangang-kailangan ang mga kasanayan sa paggawa ng gawain o produkto nang may kalidad at pamamahala sa paggamit ng oras.
3-5	May mga kasanayan na sa paggawa ng gawain o produkto nang may kalidad at pamamahala sa paggamit ng oras.
6-7	Mapaunlad pa ang mga kasanayang taglay sa paggawa ng gawain o produkto nang may kalidad at wastong pamamahala sa paggamit ng oras.
8-10	Malaki na ang antas ng mga kasanayan sa paggawa ng gawain o produkto nang may kalidad at wastong pamamahala sa paggamit ng oras.

Ang nakuha mong iskor sa gawain na ito ay hindi nararapat na bigyan ng negatibong interpretasyon. Layunin ng gawaing tulungan kang tayahin ang iyong kakayahan at maging bukas ka sa pagbabago. May magagawa ka pa upang ito ay mapaunlad. Kasabay ng unti-unting pag-unlad ng mga kakayahan.

Sagutin ang mga tanong sa iyong sagutang papel.

- Ano ang iyong naramdaman pagkatapos mong sagutan ang tseklist?
- Ano ang natuklasan mo sa iyong sarili pagkatapos mong sagutan ang tseklist? Ipaliwanag.
- Sa kabuuan, masasabi mo bang may kalidad ang iyong paraan sa paggawa na may kaakibat na wastong pamamahala sa

		<p>paggamit ng oras? Patunayan sa pamamagitan ng pagpapaliwanag.</p> <p>4. Ano-ano ang indikasyon na ang isang gawain o produkto ay may kalidad o kagalingan (<i>excellence</i>) at may wastong pamamahala sa paggamit ng oras ang taong gumawa nito? Ipaliwanag.</p>
<p>B. Development Pagpapaunlad</p>	<p>120 minuto</p>	<p>(Maaaring basahin o tingnan sa <i>Learner's Material</i> (Edukasyon sa Pagpapakato, pp. 147-160; pp. 178-196)</p> <p>PAGPAPALALIM: Kagalingan sa Paggawa na may Kaakibat na Wastong Paggamit ng Oras</p> <div data-bbox="577 562 1125 898"> <p>Wow, ang ganda naman niyan! Ang galling ng pagkakagawa! Sino ang gumawa? Imported ba o gawa sa atin?</p> </div> <div data-bbox="584 940 772 1137"> </div> <p>Marahil ito ang mga salitang namumutawi sa iyo kapag nakakakita ka o nakapanonood ng mga produkto o kagamitang pumupukaw ng iyong atensyon. Naitanong mo na ba sa sarili mo kung kaya mo ring gawin ang ganitong produkto o kagamitan? Kung minsan ba, naisip mo na "pagdating ng takdang panahon, ako naman ang makagagawa niyan kung saan ako'y magtatagumpay at makikilala"?</p> <div data-bbox="584 1149 1508 1272"> <p>Ano-anong kasanayan ang kailangan sa paggawa ng mga nagsasagawa ng isang gawa? Ang isang gawa ay isang produkto ay may kagalingan kung ang gawain ay angkop sa kailangan ng paggamit. Hindi sapat na kasanayan at angking kasanayan. Hindi sapat ang lakas ng katawan at layunin sa paggawa. May mga partikular na kakayahan at kasanayan ang kailangan sa paggawa. Ang pagkakaroon ng propesyon o kursong natapos ay isang salik na dapat isaalang-alang, ngunit hindi lang ito ang kailangan upang makagawa ng isang produkto o gawaing mag-aangat sa iyo bilang tao.</p> </div> <p>Ayon sa Laborem Exercens, ang paggawa ay mabuti sa tao, dahil sa pamamagitan nito naisakatuparan niya ang kanyang tungkulin sa sarili, kapwa at sa Diyos. Ang kagustuhang maisabuhay ang layuning ito ang nagtutulak sa kaniya upang magkaroon ng kagalingan sa paggawa.</p> <p>Ang kagalingan sa paggawa ay naisasabuhay kung tataglayin mo ang mga sumusunod na <i>katangian</i>: (1) <i>nagsasabuhay ng mga pagpapahalaga</i>, (2) <i>nagtataglay ng positibong kakayahan</i>, at (3) <i>nagpupuri at nagpapasalamat sa Diyos</i>.</p> <p>1. Nagsasabuhay ng mga Pagpapahalaga. Ang isang matagumpay na tao ay may mga pagpapahalagang humuhubog sa kaniya upang harapin ang anumang pagsubok na pinagdaanan sa pagkamit ng mithiin. Ang mga pagpapahalagang ito ang nagsisilbing gabay niya upang gumawa ng kakaibang produkto o serbisyo na may kalidad. Ang produktong kanilang lilikhain ay bunga ng kasipagan, tiyaga, pagiging masigasig, pagkamalikhain at pagkakaroon ng disiplina sa sarili.</p>

a. **Kasipagan.** Ito ay tumutukoy sa pagsisikap na gawin o tapusin ang isang gawain nang buong puso at may malinaw na layunin sa paggawa. Ang produkto o gawaing likha ng isang taong masipag ay bunga ng kahusayan at buong pagmamahal na ginagawa. Dahil dito ang magiging resulta ng kanyang pagsasagawa ng gawain ay maayos, kahanga-hanga at kapuri-puri. May kagalingan ang produkto o gawain o ang paggawa sa kabuuan kung ito ay bunga ng pagpapahalaga at pagkagustong gawin ito ng buong husay.

b. **Tiyaga.** Ito ay ang pagpapatuloy sa paggawa sa kabila ng mga hadlang sa kanyang paligid. Isinasantabi ng taong may tiyaga ang mga kaisipang makahahadlang sa paggawa ng isang produkto o gawain tulad ng: pagrereklamo, pagkukumpara ng gawain sa likha ng iba at pag-iisip ng mga dahilan upang hindi isagawa ang gawain. Ang likha ng taong may kagalingan sa paggawa ay bunga ng inspirasyon, turo at gabay na kanyang nakukuha sa ibang tao.

c. **Masigasig.** Ito ay ang pagkakaroon ng kasiyahan, pagkagusto at siglang nararamdaman sa paggawa ng gawain o produkto. Ang atensyon o oras niya ay nakatuon lamang sa produkto o gawaing kanilang lilikhain. Sa pamamagitan nito madali siyang nakatapos ng produkto at gawain nang hindi nakakaramdam nang anumang pagod o pagkabagot.

d. **Malikhain.** Ang produkto o gawaing lilikhain ay bunga ng mayamang pag-iisip at hindi ng panggagaya o pangongopya ng gawa ng iba. Dapat ay orihinal, bago at kakaiba ang produkto. Gayundin sa pagbibigay ng serbisyo o iba pang gawain, hindi kailangang katulad ito ng iba o nang nakararami. Madaling nakikilala at natatanggap ang isang produkto o serbisyo kapag bago ito sa panlasa ng tao. Kung sakaling may ginaya o kinopya sa naunang likha, kailangang mas higit na mabuti at katanggap-tanggap ito.

e. **Disiplina sa Sarili.** Ang taong may disiplina sa sarili ay alam ang hangganan ng kaniyang ginagawa at mayroong paggalang sa ibang tao. Maaari niyang isantabi ang pansariling kaligayahan para sa kapakanan ng ibang tao. Ang kagalingan ng gawain o produkto ng taong may disiplina sa sarili ay para sa ikabubuti ng lahat.

2. Nagtataglay ng mga Kakailanganing Kasanayan. Bukod sa mga kasanayan sa *basic literacy* (tulad ng pagbasa, pagsulat, pagkuwenta, pakikinig, pagsasalita), mahalaga rin ang mga kasanayan sa pagkatuto na may tatlong yugto -- ang Pagkatuto Bago ang Paggawa, Pagkatuto Habang Gumagawa, at Pagkatuto Pagkatapos Gawin ang Isang Gawain (Morado, 2007).

a. **Pagkatuto Bago ang Paggawa.** Tumutukoy ito sa yugto ng paggawa ng plano na gabay sa pagbuo ng isang gawain o produkto. Binubuo ito ng mga kasanayan sa:

- Pagbuo ng mga layunin
- Paglalarawan ng mga indikasyon ng mga inaasahang kalalabasan (*outcomes*)
- Pagbuo ng mga angkop na konsepto na magpapaliwanag sa gawain
- Pagtukoy ng paraan oistratehiya sa paggawa batay sa konseptong binuo
- Paghahanda ng mga kagamitang gagamitin
- Pagtukoy sa mga tutulong sa pagsasagawa ng gawain
- Pagtatakda ng kakailanganing panahon upang isagawa ang gawain

Halimbawa: Naatasan ang pangkat mo sa klase sa Edukasyon sa Pagpapakatao na gumawa ng proyektong tutugon sa pag-iwas ng pagkalat ng COVID-19 sa inyong lugar. Kailangang malinaw ang tunguhin (goal) at mga inaasahang kalalabasan (expected outcomes) ng proyekto. Ito ba ay upang buklurin sila sa paggawa ng mabuting gawain sa pamayanan – halimbawa, ang proper hygiene, at pagsunod sa patakaran ng IATF protocols? Ang mga inaasahang kalalabasan ba ay ang pagbaba ng kaso ng COVID-19 sa inyong pamayanan. Kapag malinaw na ang tunguhin at mga inaasahang kalalabasan, magsagawa ng tanung-tanong (*unobtrusive interview*) sa ilang mamamayan kung ano-ano ang mga nararapat gawin para maiwasan ang pagkalat ng naturang sakit. Ang mga sagot nila ang batayan ng paggawa ng mas organisadong talatanungan (questionnaire) bilang batayan ng gagawing proyekto na pag-iwas ng pagkalat ng COVID-19.

b. **Pagkatuto Habang Ginagawa.** Ito ang yugto ng pagkilala sa iba't ibang istratohiyang maaaring gamitin upang mapadali ang pagsasakatuparan ng mga tunguhin sa pamamagitan ng pagtatala ng mga konkretong hakbang upang maisagawa ang proyektong napili at mga posibleng kahaharaping problema at solusyon sa mga ito.

Halimbawa: Pagkatapos makuha ang mga kinakailangang impormasyon sa proyekto sa Edukasyon sa Pagpapakatao na inilalahad sa unang bilang, magiging madali na ang pagsasagawa ng plano dahil may batayan na sa susunod na hakbang na isasagawa. Makatutulong ang mga impormasyon na nakuha upang maiwasan ang anomang problema na maaaring kaharapin at kung sakali mayroon man, madali na ang paglalapat ng solusyon at napaghandaan na, halimbawa, kung sinong tao o opisyal ang lalapitan para makatulong sa gagawing proyekto.

c. **Pagkatuto Pagkatapos Gawin ang Isang Gawain.** Ito ang yugto ng pagtataya sa naging resulta o kinalabasan ng gawain. Sa puntong ito, malalaman mo ang mga kilos at pasya na dapat panatilihin at baguhin.

Halimbawa: Magkakaroon ng ebalwasyon sa isinagawang proyekto - ang resulta ng programang isinagawa, ang naging epekto nito sa pamayanan, naging kapakipakinabang ang gawain, at kung naisakatuparan ang tunguhin ng proyekto. Kung sakali ang resulta ng gawain ay hindi kaaya-aya, gagamiting basehan ito sa pagpapalano at pagpapaunlad ng susunod na gawain.

Ang mga yugto o hakbang na ito ay magsisilbing susi sa pagtupad ng iyong layuning makagawa ng isang mahusay na produkto o serbisyo. Ang kagalingan sa paggawa ay nasusukat ayon sa maayos na pagsasakatuparan ng mga hakbang na dapat isaalang-alang sa paggawa.

Ang mga sumusunod na mga katangian ay makatutulong din upang magkaroon ng matalinong pag-iisip na kailangan upang maisabuhay ang kagalingan sa paggawa. Ang mga ito ay ipinamalas ni Leonardo da Vinci, ang itinituring na pinakadakilang henyo sa lahat ng panahon (Gelb, 1998).

1. **Pagiging Palatanong (Curiosita).** Ang taong mausisa ay may likas na inklinasyon na alamin ang mga bagay-bagay sa kaniyang paligid. Marami siyang tanong na hinahanapan niya ng mga sagot. Hindi siya kuntento sa simpleng sagot o mababaw na kahulugan na kaniyang narinig o nabasa. Dahil sa kaniyang masidhing pagkahilig sa

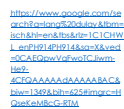
https://www.google.com/search?q=ohnlu%20ka&tbm=isch&hl=en&itbs&rtz=1C1CHWL_enPH914PH914&sa=X&ved=0CAEQpwVwQFoTCOKlYqXa9ACFQAAAAAdAAAAABAC&biw=1349&bih=625&imgres=qaQROH7rdUO_fm

https://www.google.com/search?q=sandy+javier+picture&tbm=isch&hl=en&sa=X&ved=2ahUKEwIB8QHz2_fuAhUJTQKHYP6A8wGrNwCkAF68Og8EMsB&biw=1349&bih=625&imgref=90cn0hK-D7YNC_M

4. Pagiging Bukas sa Pagdududa, Kawalang Katiyakan (Sfumato). Ito ang pagiging bukas sa pagdududa, kawalang katiyakan ng isang bagay, mga bagay na hindi pamilyar, mahirap alamin o ipaliwanag, o may higit sa isang interpretasyon o kahulugan. Ang pagiging bukas ng isip sa mga sitwasyong walang katiyakan ay mahalaga sa pagpapalabas ng pagkamalikhain ng isang tao.

Manlilikha ng Bayan) dahil sa mga pagsasanay na pinamunuan niya para sa mga *dream weaver* na ginagawa sa itinayo niyang paaralan, Manlilikha ng Bayan Center.

Halimbawa: Ang pagsasaliksik ng mga kilalang indibidwal ay isang paraan sa agham at sining upang makabuo o makalikha ng produkto o alin mang proyekto na makatutulong at magiging kapaki-pakinabang sa tao. Si Dr. Rafael D. Guerrero ang nagpasimula ng "*Vermicomposting Science and Technology*" sa bansa at sa Timog Silangang Asya. Inilahad niya ang unang pananaliksik na ginawa niya sa *Charles Darwin Centenary Symposium on Earthworm Ecology* sa Inglatera noong 1981, bilang isa sa 150 na mananaliksik sa buong mundo. Kilala rin siya bilang may natatanging kaalaman sa *vermineal production* sa buong mundo. Bukod sa mga nabanggit, marami pa siyang ginawang pananaliksik na naging daan upang maging tanyag siya sa kaniyang larangang pinili. Ang pinakahuli sa kaniyang mga nagawa ay malaking tulong sa mga magsasaka upang magamit muli ang mga *farm waste*. Lubos itong nakatutulong sa pagpigil ng *curbing*

pollution, emission of carbon dioxide, at iba pang greenhouse gases na nagpalala sa global warming.

6. Ang Pananatili ng Kalusugan at Paglinang ng Grace, Poise (Corporalita). Ito ang tamang pangangalaga sa katawan ng tao upang maging malusog at maiwasan ang pagkakaroon ng karamdaman. Kasama dito ang pag-iwas sa anumang bisyo na nakakasama sa katawan.

7. Ang Pagkilala sa Pagkakaugnay-ugnay ng Lahat ng Bagay (Connessione). Ito ang pagkilala at pagbibigay-halaga na may kaugnayan lahat ng bagay at mga pangyayari sa isa't-isa. Ayon sa Law of Ecology: "Everything is connected to everything else." Ang mga halaman ang nagbibigay ng oxygen sa lahat ng uri ng mga hayop kasama ang mga tao. Sa kabilang banda, tao at hayop naman ang naglalabas ng carbon dioxide na gagamitin ng mga halaman sa paggawa ng pagkain.

Halimbawa: Kailangan ng tao ang pagkain na nagmumula sa hayop, puno at mga halaman. Bilang kapalit at dahil bahagi din ang mga ito sa kaniyang kapaligiran, pinangangalagaan ng tao ang mga hayop, puno, at halaman.

8. Wastong Pamamahala sa Paggamit ng Oras at Prioritisasyon ng mga Tungkulin. Ang pamamahala sa oras ay tumutukoy sa kakayahan mo sa epektibong paggamit nito sa paggawa. Ito ay isang tahasang aksiyon ng pagkontrol sa dami ng oras na gugugulin sa isang ispesipikong gawain. Sa pamamagitan nito tataas ang produktibidad, pagkamabisa, at kagalingan mo sa paggawa at magkakaroon ng balanse ang iyong buhay sa paglalaan din ng oras sa iyong pamamahinga, paglilibang at pagkakawanggawa.

Ang kakulangan naman nito ay maaaring magdulot sa iyo ng kabiguang umabot sa dedlayn, hindi mabuting daloy ng paggawa, mababang kalidad ng trabaho, hindi magandang reputasyon sa paggawa, pagtigil ng karera, o di kaya ay mataas na lebel ng tensiyon.

Upang masimulan ang **epektibong pamamahala** sa paggamit ng oras, kailangang isaalang-alang ang a) pagtakda ng tunguhin (goal) sa iyong paggawa, *Prayoritisasyon at Pag-iiskedyul*; b) pagsimula sa tamang oras; c) pamamahala sa pagpapabukas-bukas.

a. Pagtakda ng Tunguhin sa Paggawa, Prayoritisasyon at Pag-iiskedyul. Kung alam mo ang iyong patutunguhan, makikita kung ano talaga ang gawaing kailangang gawin at tapusin at ang angkop na pagkakasunod-sunod ng mga ito. Sa pagtakda ng tunguhin, may isang paraam na subok na. Ito ay ang **SMART**.

S-mart (Tiyak). Tiyak ang iyong tunguhin kung ikaw ay nakasisiguro na ito ang iyong nais na mangyari sa iyong paggawa.

M-easurable (Nasusukat). Kailangan na ang isusulat mo na tunguhin sa iyong paggawa ay kaya mong gawin at isakatuparan.

Dapat mo ring pagnilayang mabuti kung ba ay tumutugma sa iyong mga kakayahan sapagkat kung hindi ay hindi mor in ito maisakatuparan.

A-ttainable (Naaabot. Ang tunguhin mo ay makatotohanan, maaabot, at mapanghamon. Nararapat ang masusi mong

pagpapasiya para rito. Kailangan mong jisaalang-alang ang mga kakaharapin mong hamon sa proseso ng iyong paggawa.

R-ealistic (*Reyalistiko*). Mahalagang tingnan mo ang kaangkupan ng iyong gawain sa pagtugon sa pangangailangan ng iyong kapuwa at timbangin mo ang mga ito upang makita mo ang higit na makabubuti.

T-ime Bound (*Nasusukat sa panahon*). Kailangan na magbigay ka ng takdang panahon o oras kung kailan mo maisasakatuparan ang iyong tunguhin. Ang haba ng panahong gugulin mo ay may kaugnayan sa pagtupad nito. Kailangan dito ang pagpapasiya nang may katalinuhan.

b. Pagsimula at Pagtapos sa Tamang Oras. Ang hamon sa pamamahala sa paggamit ng oras ay naguumpisa sa bawat pagsimula ng araw mo. Ito ay ginagamitan ng pagpupunyagi at pagkakaroon ng tunay na pagbabago na walang iba kundi ang gawing, **“On Time”** ang **“Filipino Time!”**.

c. Pamamahala sa Pagpabukas-bukas. Ayon sa sikolohistang si Clarry Lay, ang pagpabukas-bukas ay ang puwang (gap) mula sa oras na binabalak mong gawin ang isang bagay at sa aktuwal na oras ng iyong paggawa. Ang puwang ng oras na ito ay siya na sanang kukumpleto o tatapos sa bagay na iniawasan o ipinagpapaliban mong gawin.

Ang pagpabukas-bukas ay ang puwang mula sa oras na binabalak mong gawin ang isang bagay at sa aktuwal na oras ng iyong paggawa. Ang puwang ng oras na ito ay siya na sanang kukumpleto o tatapos sa bagay na iniawasan o ipinagpapaliban mong gawin. Makabubuting alamin at unawain ang mga sirkumstansiya at mga dahilan ng iyong pagpabukas-bukas nang sa ganun ay mapamahalaan mo ito.

Ang pinakamahalaga sa lahat ng pagpapahalaga upang masabi na ang paggawa ay kakaiba, may kalidad at kagalingan ay kung ito ay naaayon sa *kalooban ng Diyos* at iniaalay bilang paraan ng papuri at pasasalamat sa Kaniya. Ang paggawa ng mabuti at may kahusayan ay may balik na pagpapala mula sa Diyos. Ganito ang kuwento ng buhay nina Vic at Avelyn Garcia. Ayon sa kanila, wala nang hihigit pa sa hatid na kaligayahan kapag ang isang gawain ay inialay sa kaniya. Hindi kailanman mararamdaman ang pagod, at unti-unting masusumpungan mo ang damdaming para kang nasa langit, lalo na kung bahagi ng iyong kinikita ay ibinabahagi mo sa mga nangangailangan. Minsan nang naibahagi sa *700 Club* ang susi sa tagumpay kung saan sila nagsilbing *Career Coach* at *Motivational Speaker*.

Itinuturing mo bang paraan ng papuri at pasasalamat sa Diyos ang iyong Gawain? Handa kana bang linangin at isabuhay ang kagalingan sa paggawa? Sa paanong paraan mo ito sisimulan? Anong produkto o Gawain ang iyong lilikhain? Ano-anong pamamaraan ang iyong gagawin upang magkaroon ng kalidad at kagalingan ang iyong gagawing produkto o ibibigay na serbisyo?

		<p>GAWAIN SA PAGKATUTO BILANG 1:</p> <p><i>Panuto:</i> Tukuyin kung tama o mali ang nakatala sa ibaba. Isulat ang salitang TAMA kung tumutukoy sa kilos na nagpapakita ng kagalingan sa paggawa at MALI naman kung hindi. Gawin ito sa isang malinis na papel.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Si Daniel na nasa ika-siyam na baitang ay masipag, nagpupunyagi at higit sa lahat may disiplina sa sarili kaya naman kitang kita sa kanyang ikalawang markahan na matataas ang kanyang nakuhang marka. 2. Buong araw tumutulong si Boyet sa pagtitinda ng isda sa kanilang puwesto sa bayan at sa gabi naman ay naglalaro siya ng online games kung kaya't sa madaling araw niya na naisasagawa ang kaniyang mga modyul. 3. Ipinasa ni Joe ang kaniyang takdang-aralin ng maaga. Pagkabalik ng kanyang papel siya ay nagulat dahil hindi pala kompleto ang kaniyang ipinasang papel sa guro. 4. Si Prince ay litung-lito kung ano ang gagawin sa kanyang modyul sapagkat siya ay natambakan ng mga gawain kaya minabuti niyang gumawa ng iskedyul sa pagsagot ng lahat ng kaniyang modyul. Ang isinagawa niyang iskedyul ay naisagawa niya ng maayos kaya naman, nakahabol siya sa pasahan. 5. Ilang beses ng natalo sa patimpalak si Fionna subalit isang araw siya ay nagulat dahil siya ang panalo sa isang kompetisyon sa kanilang bayan.
<p>C. Engagement Pakikipagpalihan</p>	<p>110 minuto</p>	<p>GAWAIN SA PAGKATUTO BILANG 2:</p> <p><i>Panuto:</i> Magtala sa graphic organizer ng mga katangian at kagalingan sa paggawa. Gawin ito sa isang malinis na papel.</p> <div data-bbox="604 1285 1466 1554" data-label="Diagram"> <pre> graph TD A[Katangian at kasanayan sa Paggawa] --> B(( )) A --> C(( )) A --> D(( )) A --> E(( )) </pre> </div> <p>Sagutan ang mga sumusunod na tanong</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bakit mahalaga na isaalang-alang ang mga katangian at kasanayang itinala sa graphic organizer? Ipaliwanag 2. May kakayahan ka bang isabuhay ang mga katangian at kasanayang nabanggit. Patunayan. 3. Paano makatutulong ang kagalingan sa paggawa sa pagkamit ng kabutihang panlahat. Patunayan sa pamamagitan ng pagbigay ng halimbawa. <p>GAWAIN SA PAGKATUTO BILANG 3:</p> <p><i>(Maaaring basahin o tingnan sa Learner's Material (Edukasyon sa Pagpapakatao, pp.160)</i></p>

		<p>Panuto:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Magsagawa ng isang panayam sa isang indibidwal, maaaring magulang, kamag-anak o kakilala na naging matagumpay ang pamumuhay dahil sa mayroon itong kalidad o kagalingan sa paggawa at wastong pamamahala sa oras. Sa pagsasagawa nito ay dapat na naisasaalang-alang ang panuntunan sa Community Quarantine. 2. Sumulat ng sanaysay o artikulo na naglalahad ng iyong panayam. Mahalagang isulat mo rin repleksiyon mo rito. Gawin ito sa isang malinis na papel. <p>Mga dapat isaalang-alang sa pagsasagawa ng panayam:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. Natutukoy mo ang kagalingan sa paggawa at wastong pamamahala sa oras ng taong kapanayam. b. Natutukoy mo ang mga tiyak na hakbang na sinusunod ng taong kapanayam sa kaniyang paggawa. c. Makatotohanan at maayos ang isusulat na sanaysay o artikulo. d. Siguraduhing nilakipan mo ito ng isang mapanuring pangninilay sa pamamagitan ng pagbibigay ng iyong sariling repleksiyon. <p>GAWAIN SA PAGKATUTO BILANG 4: (Maaaring basahin o tingnan sa <i>Learner's Material (Edukasyon sa Pagpapakato, pp.160)</i>)</p> <p>Panuto: Gumawa ng isang liham na pasasalamat sa Diyos sa mga talento, kakayahan, at biyayang ipinagkaloob niya na makatutulong upang magtagumpay sa buhay para sa sarili, pamilya at sa bansa. Gawin ito sa isang malinis na papel.</p> <p>GAWAIN SA PAGKATUTO BILANG 5: Panuto: Mag-isip ng mga pamamaraan upang maiwasan ang pagkalat ng COVID-19. Ipahayag ito sa porma ng isang tula, likhang awit, larawan na may pagpapaliwanag o iba pang mas gusto mona makahihiyakat sa mga mamamayan sa inyong lipunan na sundin ito. Isulat ito sa isang malinis na papel at maaari ring i-vlog kung may kakayahan at paraan. Isalaysay mo rin kung paano mo pinamahalaan ang iyong oras sa pagsagawa ng gawaing ito.</p>
D. Assimilation Paglalapat	20 minuto	<p>Anong mahalagang konsepto ang nahinuha mo mula sa nagdaang gawain at babasahin? Gabay mo ang Mahalagang Tanong sa simula ng modyul na ito, buoin mo ang mahalang konsepto na ito. Gawin ito sa iyong sagutang papel.</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 10px 0;"> <p>paglilingkod Diyos sarili pamamahala kaloob</p> <p>Ekonomiya talentong oras paggawa kagalingan</p> </div> <p>Kailangan ang _____ sa _____ at _____ na may wastong _____ sa _____ upang maiangat ang _____, mapaunlad ang _____ ng bansa at mapasalamatan ang _____ sa mga _____ Kaniyang _____.</p>

VI. REFLECTION		20 minuto	(Maaaring basahin o tingnan sa Learner's Material (Edukasyon sa Pagpapakatao, pp.160) Panuto: Sumulat ng pagninilay sa kuwaderno tungkol sa paksa gabay ang talahanayan sa ibaba. Gawin ito sa isang malinis na papel.		
			Ano-ano ang konsepto at kaalaman na pumukaw sa akin?	Ano ang aking pagkaunawa at reyalisasyon sa bawat konsepto at kaalamang ito?	Ano-anong hakbang ang aking gagawin upang mailapat ang mga pang-unawa at reyalisasyong ito sa aking buhay?
Prepared by:	Ana Marie L. Taguinod Teacher I Pacita Complex National High School SDO Laguna Province			Checked by:	Ana R. Reblora PSDS/ EsP & Guidance Focal/In-charge SDO Laguna Province
Edited & Reviewed by:	Philip D. Cruz- EPS-EsP SDO Cabuyao City Philips T. Monterola - EsP Regional Coordinator			LeaPEsPG10-Wk3-5 20210405-IX02	For Release
Sanggunian	Edukasyon sa Pagpapakatao 9, pp. 147-196.				

W6-8	Learning Area	Edukasyon sa Pagpapakatao	Grade Level	9
	Quarter	Ikatlo	Week	

I. LESSON TITLE	Kasipagan, Pagpupunyagi, Pagtitipid at Wastong Pamamahala sa Naimpok
II. MOST ESSENTIAL LEARNING COMPETENCIES (MELCs)	<p>41. Natutukoy ang mga indikasyon ng taong masipag, nagpupunyagi sa paggawa, nagtitipid at pinamamahalaan ang naimpok.</p> <p>42. Nakagagawa ng journal ng mga gawaing natapos nang pinaghandaan, ayon sa pamantayan at may motibasyon sa paggawa.</p> <p>43. Napatutunayan na:</p> <ol style="list-style-type: none"> Ang kasipagan na nakatuon sa disiplinado at produktibong gawain na naaayon sa itinakdang mithiin ay kailangan upang umunlad ang sariling pagkatao, kapwa, lipunan at bansa. Ang mga hirap, pagod at pagdurusa ay nadadaig ng pagpupunyagi tungo sa pagtupad ng itinakdang mithiin. <p>44. Nakagagawa ng Chart ng pagsunod sa hakbang upang matupad ang itinakdang gawain nang may kasipagan at pagpupunyagi.</p> <p>EsP9KP-IIIe-12.1, EsP9KP-IIIe-12.2, EsP9KP-IIIe-12.3, EsP9KP-IIIe-12.4</p>
III. CONTENT/CORE CONTENT	Naipamamalas ng mag-aaral ang pag-unawa sa kahalagahan ng kasipagan sa paggawa.

IV. LEARNING PHASES	Suggested Timeframe	Learning Activities
A. Introduction Panimula	Unang Araw ng Week 6	<p>Sa nakaraang aralin, naunawaan mo na kailangan ang kagalingan sa paggawa na may wastong pamamahala sa oras upang maiangat ang sarili at mapaunlad ang ekonomiya ng bansa. Ang isang tao na nagpapakita ng kagalingan sa paggawa ay nakapagtatapos ng isang produkto o gawain na may kalidad.</p> <p>Sa araling ito, bibigyan ka ng pagkakataon na mas maunawaan ang iba pang mga katangian na dapat taglayin ng isang manggagawa upang mas mapaunlad ang sarili at ang bansa na iyong kinabibilangan. Inaasahan na sa pagtatapos ng araling ito ay lubusan mong naunawaan ang kahalagahan ng mga katangian ng kasipagan, pagpupunyagi at wastong pamamahala sa naimpok sa pamamagitan ng paglalapat ng mga ito sa pagtupad ng iyong mga gawain sa araw-araw.</p> <p>Ngayon ay pag-aralan at subukan mong sagutan ang mga palatandaan ng isang tao na may kasipagan, pagpupunyagi at may pamamahala sa naimpok. Ito ay isang gawain na makakatulong sayo upang mas makilala mo ang iyong sarili.</p> <p><i>(Maaaring basahin o tingnan sa Learner's Material (Edukasyon sa Pagpapakatao, pp. 166-167.)</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Basahin at unawain ang mga nakalahad sa bawat bilang na tumutukoy sa mga palatandaan ng isang tao na may kasipagan, pagpupunyagi at may pamamahala sa naimpok. Suriin ang sarili at tukuyin kung naipamamalas mo ito o hindi. Kung naipamamalas mo ito, gumuhit ng masayang mukha sa patlang (☺)at malungkot naman na mukha (☹) kung hindi. Pagkatapos ay pagnilayan at sagutin ang mga tanong. Gawin ito ng pribado at buong katapatan upang mas makilala ang sarili.

IV. LEARNING PHASES	Suggested Timeframe	Learning Activities
		<p>_____ 1. Sa kahit anong gawain, tinitiyak na magiging maayos ang kalalabasan nito.</p> <p>_____ 2. Ibinibigay ang buong kakayahan, lakas, at panahon sa gawain nang buong husay.</p> <p>_____ 3. Hindi sumusuko hanggat hindi natatapos ang gawain.</p> <p>_____ 4. Naglalakad imbis na sumakay kung malapit ang pupuntahan</p> <p>_____ 5. Nagkukusa sa paggawa ng mga gawain.</p> <p>_____ 6. Patuloy na sinusubukan na tapusin ang gawain kahit ilang beses na nagkakamali.</p> <p>_____ 7. Nagbabaon na lamang ng pagkain kaysa bumili sa kantina.</p> <p>_____ 8. Naglalaan ng oras sa paggamit ng tv, computer, electric fan at iba pang gadgets o appliances.</p> <p>_____ 9. Pinipilit na tapusin ang gawain kahit na nahihirapan.</p> <p>_____ 10. May malasakit sa gawain.</p> <p>_____ 11. Tinitis ang pagod matapos lamang ang gawain.</p> <p>_____ 12. Hindi umiwas sa gawain lalo na kung nakaatas ito sa kaniya.</p> <p>_____ 13. Pagbili sa palengke kasya sa mga mall.</p> <p>_____ 14. Hindi tumitigil sa paggawa sa kabila ng mga pagdurusa.</p> <p>_____ 15. Ginagamit lang ang cellphone sa importanteng text at tawag.</p> <div data-bbox="624 969 1501 1167"> <p>Interpretasyon: Kung nilagyan mo ng ☺ ang mga bilang:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1, 2, 5, 10, at 12, ikaw ay nagpapakita ng kasipagan • 3, 6, 9, 11, at 14, ikaw ay nagpapakita ng pagpupunyagi • 4, 7, 8, 13, at 15, ikaw ay nagpapakita ng pagiging matipid </div> <p>Mga Tanong:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ano-ano ang mga indikasyon ng taong masipag, mayroong pagpupunyagi at marunong magtipid? 2. Masasabi mo bang ikaw ay nagtataglay ng mga katangian ng pagiging masipag, may pagpupunyagi at pagiging matipid? Ipaliwanag. 3. Alin sa mga katangiang ito ang nais mo pang mapaunlad? Ipaliwanag. 4. Paano mo ito mapaunlad? Ipaliwanag. 5. Paano makatutulong ang mga katangiang ito sa tao sa kaniyang paggawa, sa kanyang kapwa at sa bansa? Ipaliwanag. <div data-bbox="624 1626 1501 1944"> <p>Tandaan: Kung ang naging resulta ng iyong ginawang pagsusuri ay marami ang naging sagot na ☹, huwag mag-alala, may oras pa upang ikaw ay magsikap at linangin ang mga katangiang ito upang mapaunlad ang iyong sarili at makatulong sa pagpapaunlad sa ating bansa. Mahalaga na nasuri ang sarili upang tuluyang maisabuhay ang mga katangian ng kasipagan, pagpupunyagi at pagiging matipid.</p> </div>
B. Development Pagpapaunlad	Unang Araw ng Week 6-	Gawain sa Pagkatuto 1. Balikan ang mga gawaing nagawan mo na ng paghahanda o plano. Magtala ng 5 gawain. Ano ang iyong mga

IV. LEARNING PHASES	Suggested Timeframe	Learning Activities																					
	Ikalawang Araw ng Week 6	<p>naging pamantayan at motibasyon sa pagsasakatuparan ng mga ito? Punan ang talahanayan. Gawin ito sa sagutang papel.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Mga Nakahandang Gawain</th><th>Motibasyon sa Paggawa</th><th>Pamantayan sa Paggawa</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Hal. Proyekto na Poster sa asignaturang ESP</td><td>Makakuha ng mataas na marka</td><td>-Pagkamalikhain -Pagsusumite sa oras -May kaayusan</td></tr> <tr> <td>1.</td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>2.</td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>3.</td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>4.</td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>5.</td><td></td><td></td></tr> </tbody> </table> <p>Ang mga motibasyon at pamantayan na iyong naitala ay makatutulong sa iyo upang maisagawa ng may kaayusan at kalidad ang mga nakahandang gawain.</p> <p>Batay sa Edukasyon sa Pagpapakatao 9 Modyul para sa Mag-aaral pahina 169-176, matutunghayan ang mga sumusunod na nilalaman tungkol sa kasipagan, pagpupunyagi at pagtitipid.</p> <p>Kasipagan</p> <p>"Mahirap ang buhay", marahil ay madalas mong marinig ito sa mga taong nakapaligid sa iyo. Ikaw, ano ang pananaw mo ukol dito? Basahin ang tula upang mas mapagnilayan ang aralin.</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 10px; margin: 10px 0;"> <p><i>Marami ang nagtuturing mahirap daw itong buhay, Araw-araw ay paggawang tila din walang humpay; Datapuwat isang pantas ang nagbadya at nagsaysay; "Tagumpay ay nakakamit kapag tao ay masikhay."</i></p> <p><i>Ang sandali'y mahalaga hindi dapat na sayangin, Kasipaga'y isagawa at itanim sa damdamin; Kapag ito'y inugali walang liwag na kakamtin Ang ginhawang inaasam at bungkos na pangarapin.</i></p> <p><i>Hindi dapat na mahiya itong palad ay kumapal Kung gawain ay mabuti at hangarin ay marangal; Pagsisikap na may tiyaga, kasipagan ang kakambal Ay sandatang pananggalang...pamuksa sa kahirapan.</i></p> <p><i>Paalala't pagunita sa diwa mo, kabataan... Sa tuwina'y isaisip, sana'y laging tandaan: "Kasipaga'y ugaliin at gawin mong pamantayan Upang kamtin ang masaya at magandang kapalaran</i></p> <p style="text-align: right;">www.pinoyedition.com/mga-tula/kasipagan/</p> </div> <p>Napakaganda ng tula, hindi ba? Ito ay nagpapakita na ang kasipagan ay dapat isaisip, isapuso, at isagawa ng bawat tao. Kahit anong bagay at anumang larangan ang ating gagawin, kailangan natin ang kasipagan. Kung walang sipag ang isang tao, wala siyang matatapos na gawain. Kung kaya't kaakibat ng sipag ay tiyaga na kung wala ang mga ito, mahihirapan ang tao na makaahon sa buhay.</p>	Mga Nakahandang Gawain	Motibasyon sa Paggawa	Pamantayan sa Paggawa	Hal. Proyekto na Poster sa asignaturang ESP	Makakuha ng mataas na marka	-Pagkamalikhain -Pagsusumite sa oras -May kaayusan	1.			2.			3.			4.			5.		
Mga Nakahandang Gawain	Motibasyon sa Paggawa	Pamantayan sa Paggawa																					
Hal. Proyekto na Poster sa asignaturang ESP	Makakuha ng mataas na marka	-Pagkamalikhain -Pagsusumite sa oras -May kaayusan																					
1.																							
2.																							
3.																							
4.																							
5.																							

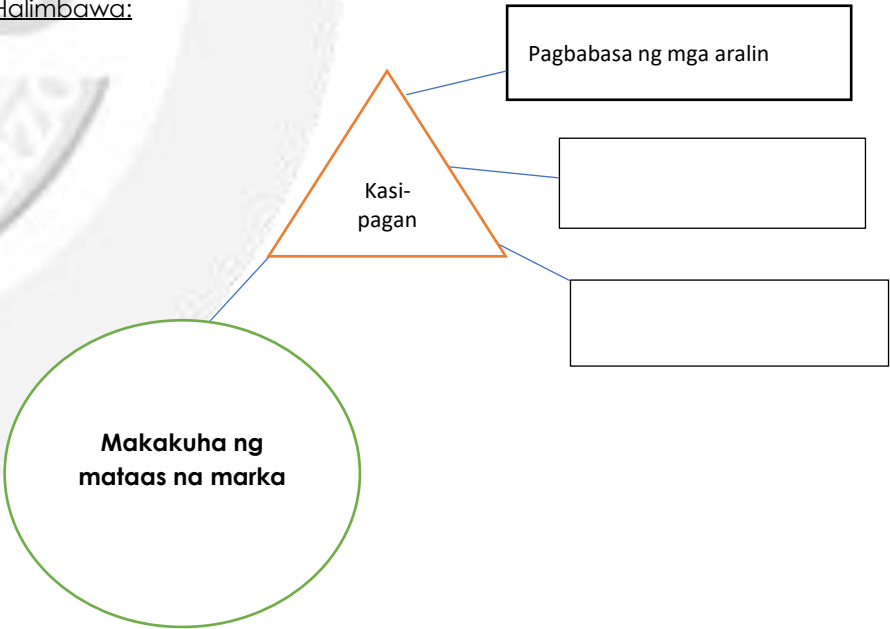
IV. LEARNING PHASES	Suggested Timeframe	Learning Activities
		<p>Ang kasipagan ay tumutukoy sa pagsisikap na gawin o tapusin ang isang gawain na mayroong kalidad. Tumutulong ito sa tao na malinang ang iba pang mabubuting katangian tulad ng:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tiwala sa sarili • mahabang pasensiya • katapatan • integridad • disiplina • kahusayan <p>Ang kasipagan ay tumutulong sa tao upang mapaunlad niya ang kaniyang pagkatao. Nagagamit niya ito sa mabuting pakikipagrelasyon sa kapuwa at mula sa kasipagan na taglay niya ay makatutulong siya na mapaunlad ang bansa at lipunan na kaniyang kinabibilangan.</p> <p>Mga palatandaan ng taong nagtataglay ng kasipagan:</p> <p>1.Nagbibigay ng buong kakayahan sa paggawa. Ang taong masipag ay hindi nagmamadali sa kaniyang ginagawa. Sinisiguro niya na magiging maayos ang kalalabasan ng kaniyang gawain. Hindi siya nagpapabaya, ibinibigay niya ang kaniyang buong kakayahan, lakas, at panahon upang matapos niya ito nang buong husay.</p> <p>2.Ginagawa ang gawain nang may pagmamahal. Ang taong may pagmamahal sa kaniyang trabaho ay ibinibigay ang kaniyang puso sa kaniyang ginagawa -- ibig sabihin, naroroon ang kaniyang malasakit. Hindi lamang niya ito ginagawa upang basta matapos na lamang kundi sinisigurado niyang may kalidad ito.</p> <p>3.Hindi umiiwas sa anumang gawain. Ang taong masipag ay hindi na kailangang utusan o sabihan bagkus siya ay mayroong pagkukusa na gawin ang gawain na hindi naghihintay ng anumang kapalit.</p> <p>Mahalaga na taglayin ng isang tao ang kasipagan sapagkat isa itong susi sa magandang kinabukasan. Magbubunga ito ng mas maraming biyaya sa mga taong nagtataglay ng ganitong katangian.</p> <p>Ang kabaligtaran ng kasipagan ay katamaran. Ang katamaran ang pumapatay sa isang gawain, hanapbuhay o trabaho. Ito ang pumipigil sa tao upang siya ay magtagumpay. Ang isang taong tamad ay ayaw tumanggap ng gawain. Hindi pa niya ito nasisimulan ay umaayaw na siya. Palagi niyang nararamdaman ang kapaguran kahit kaunti pa lamang ang kaniyang nagagawa. Madalas na hindi niya natatapos nang maayos ang isang gawain. Narapat na puksain ang katamaran at huwag itong bigyan ng puwang sa ating kalooban sapagkat wala itong maidudulot na maganda sa ating kinabukasan.</p> <p>Pagpupunyagi</p> <p>Lagi mong tandaan na sa bawat gawain ay tiyak na makararamdam ka ng hirap, pagod ng katawan at isipan, mga pagsubok at mabibigat ng problema ngunit sa mga ganitong pagkakataon ay hindi dapat sumuko sapagkat ang pagsuko ay karuwagan.</p>

IV. LEARNING PHASES	Suggested Timeframe	Learning Activities		
		<p>Pagnilayan mo ang isang awit ng Orient Pearl na may pinamagatang "Pagsubok". Puwede mo rin itong pakinggan at panoorin sa youtube ang music video ng awiting ito: https://www.youtube.com/watch?v=aNeqK9liN_Q</p> <table><tr><td><p>Isip mo'y litong lito Sa mga panahong nais mong maaliw Bakit ba bumabalakid Ay ang iyong mundong ginagalawan Ang buhay ay sadyang ganyan Sulirani'y di mapigilan Itanim mo lang sa 'yong pusong Kaya mo yan...</p><p>CHORUS: Pagkabigo't alinlangang Gumugulo sa isipan Mga pagsubok lamang 'yan Huwag mong itigil ang laban Huwag mong isuko... at 'yong labanan</p><p>Huwag mong isiping ikaw lamang Ang may madilim na kapalaran Ika'y hindi tatalikuran Ng ating Ama na Siyang lumikha Hindi lang ikaw ang nagdurusa</p></td><td><p>At hindi lang ikaw ang lumuluha Pasakit mo'y may katapusan Kaya mo yan...</p><p>(CHORUS) Instrumental Hindi lang ikaw ang nagdurusa At hindi lang ikaw ang lumuluha Pasakit mo'y may katapusan Kaya mo yan... Pagkabigo't alinlangang Gumugulo sa isipan Mga pagsubok lamang iyan Huwag mong itigil ang laban Huwag mong isuko... at 'yong labanan Huwag mong isuko... at 'yong labanan Pagkabigo't alinlangang Gumugulo sa isipan Mga pagsubok lamang 'yan Huwag mong isuko ang laban</p><p>http://www.metrolyrics.com/pagsubok-lyrics-orient-pearl.html</p></td></tr></table> <p>Ano ang masasabi mo sa awitin? Ano ang kahulugan nito para sa iyo? Tunay ngang bahagi ng buhay ng tao ang mga pagsubok at problema ngunit ang mahalaga ay huwag sumuko bagkus kailangan na magpatuloy.</p> <p>Ang pagpupunyagi ay pagtitiyaga na maabot o makukuha ang iyong layunin o mithiin sa buhay. Ito ay may kalakip na pagtitiyaga, pagtitiis, kasipagan at determinasyon. Ito ay pagtanggap sa mga hamon o pagsubok ng may kahinahunan at hindi nagrereklamo. Ito ay patuloy na pagsubok ng mga gawain hanggat hindi nakakamit ang mithiin.</p> <p>Mga palatandaan ng pagpupunyagi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pagpapatuloy sa gawain kahit nahihirapan 2. Pagpapatuloy sa gawain kahit nasasaktan o nagdurusa 3. Pagpapatuloy sa gawain kahit maraming natatanggap ng puna mula sa iba 4. Pagpapatuloy sa gawain sa kabila ng matinding pagod <p>Ang pagpupunyagi ay mahalagang katangian na makatutulong upang magtagumpay ang isang tao. Sa kabila ng mga balakid at mga problema na kaniyang susuungin ay hindi siya dapat panghinaan ng loob bagkus kinakailangan na magpatuloy at maging matatag.</p> <p>Si <i>Thomas Edison</i> na isang Amerikanong imbentor ay isang halimbawa ng isang taong may pagpupunyagi. Siya ang nakaimbento ng <i>electric bulb</i>. Bago niya natapos ito, dumaan muna siya sa maraming pagsubok. Maraming beses siyang nagkamali ngunit hindi siya tumigil bagkus nagpatuloy pa siya ng husto hanggang sa nakuha niya ng tama ang kaniyang imbensiyon. Mula dito ay nakilala siya hindi lamang sa bansang Amerika kundi sa buong panig ng daigdig. Katulad ka rin ba ni Thomas Edison? Hindi ka rin ba sumusuko hangaat hindi mo</p>	<p>Isip mo'y litong lito Sa mga panahong nais mong maaliw Bakit ba bumabalakid Ay ang iyong mundong ginagalawan Ang buhay ay sadyang ganyan Sulirani'y di mapigilan Itanim mo lang sa 'yong pusong Kaya mo yan...</p> <p>CHORUS: Pagkabigo't alinlangang Gumugulo sa isipan Mga pagsubok lamang 'yan Huwag mong itigil ang laban Huwag mong isuko... at 'yong labanan</p> <p>Huwag mong isiping ikaw lamang Ang may madilim na kapalaran Ika'y hindi tatalikuran Ng ating Ama na Siyang lumikha Hindi lang ikaw ang nagdurusa</p>	<p>At hindi lang ikaw ang lumuluha Pasakit mo'y may katapusan Kaya mo yan...</p> <p>(CHORUS) Instrumental Hindi lang ikaw ang nagdurusa At hindi lang ikaw ang lumuluha Pasakit mo'y may katapusan Kaya mo yan... Pagkabigo't alinlangang Gumugulo sa isipan Mga pagsubok lamang iyan Huwag mong itigil ang laban Huwag mong isuko... at 'yong labanan Huwag mong isuko... at 'yong labanan Pagkabigo't alinlangang Gumugulo sa isipan Mga pagsubok lamang 'yan Huwag mong isuko ang laban</p> <p>http://www.metrolyrics.com/pagsubok-lyrics-orient-pearl.html</p>
<p>Isip mo'y litong lito Sa mga panahong nais mong maaliw Bakit ba bumabalakid Ay ang iyong mundong ginagalawan Ang buhay ay sadyang ganyan Sulirani'y di mapigilan Itanim mo lang sa 'yong pusong Kaya mo yan...</p> <p>CHORUS: Pagkabigo't alinlangang Gumugulo sa isipan Mga pagsubok lamang 'yan Huwag mong itigil ang laban Huwag mong isuko... at 'yong labanan</p> <p>Huwag mong isiping ikaw lamang Ang may madilim na kapalaran Ika'y hindi tatalikuran Ng ating Ama na Siyang lumikha Hindi lang ikaw ang nagdurusa</p>	<p>At hindi lang ikaw ang lumuluha Pasakit mo'y may katapusan Kaya mo yan...</p> <p>(CHORUS) Instrumental Hindi lang ikaw ang nagdurusa At hindi lang ikaw ang lumuluha Pasakit mo'y may katapusan Kaya mo yan... Pagkabigo't alinlangang Gumugulo sa isipan Mga pagsubok lamang iyan Huwag mong itigil ang laban Huwag mong isuko... at 'yong labanan Huwag mong isuko... at 'yong labanan Pagkabigo't alinlangang Gumugulo sa isipan Mga pagsubok lamang 'yan Huwag mong isuko ang laban</p> <p>http://www.metrolyrics.com/pagsubok-lyrics-orient-pearl.html</p>			

IV. LEARNING PHASES	Suggested Timeframe	Learning Activities
		<p>natatapos nang buong husay ang iyong gawain? Kung ikaw ay may ganitong katangian ay ipagpatuloy mo lamang sapagkat ito ay magbubunga ng tagumpay. Isang tagumpay na maaaring makapagbigay sa iyo ng masagana at magandang buhay.</p> <p>Pagtitipid at Wastong Pamamahala sa Naimpok Bakit maraming mga tao na matapos kumita at magkaroon ng maraming pera dahil sa kanilang kasipagan at pagpupunyagi ay nabalewala lamang pagdating ng panahon? Tulad na lamang ng ilang mga naging sikat na personalidad sa industriya na matapos kumita ng malaking pera ay bumalik ang kanilang buhay sa paghihikahos o paghihirap. Paano kaya nila ginamit ang pera na ipinagkatiwala ng Diyos sa kanila?</p> <p>Naging matipid kaya sila o naging maaksaya sa kanilang kinita? Naging simple kaya sila sa kanilang pamumuhay o naging praktikal kaya sila? Walang kinalaman ang liit o laki ng kinikita ng isang tao; ang mahalaga ay kung paano niya ito pinamamahalaan nang tama at wasto.</p> <p>Mayroong isang ina na sa tuwing papaubos na ang kanilang toothpaste ay pinipiga pa niya ito nang husto, kumukuha pa siya ng gunting upang hatiin ang tube ng toothpaste at simutin na maigi ang laman nito. Para sa kaniya kahit kaunti lamang ang makuha niya dito ay magagamit pa niya ito sa kaniyang pagsisipilyo. Para sa kanya, hindi kailangan na punuin ng maraming toothpaste ang haba ng sipilyo, para lamang mkapagsipilyo. Sa tuwing siya ay pupunta sa palengke ay sinisiguro niya na umaalis siya nang maaga at siya ay naglalakad lamang imbis na sumakay ng tricycle mula sa kanilang bahay. Ayon sa kaniya makatutulong ang paglalakad sa kaniyang kalusugan at ang pera na dapat sana'y gagamitin niya bilang pamasahang sa tricycle ay kaniyang itinatabi sa kaniyang lalagyan upang pagdating ng pangangailangan ay makatutulong din ang kaunti niyang naitabi.</p> <p>Sa tingin mo, ano kaya ang ipinapahiwatig nito sa iyo? Sa puntong ito, ipinapakita ng isang ina ang kaniyang pagiging matipid kahit sa pinakamaliit na bagay lamang.</p> <p>Ang pagtitipid ay kakambal ng pagbibigay. Ito ay isang birtud na nagtuturo sa tao na hindi lamang mamuhay nang masagana, kundi gamitin ang pagtitipid upang higit na makapagbigay sa iba. Ang pagtitipid ay hindi paggasta ng pera nang walang saysay. Sapagkat dapat mong mahalin ang bunga ng iyong ginawang pagsisikap at pagtitiyaga.</p> <p>Ilang paraan na nagpapakita ng pagtitipid:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Magbaon ng pagkain sa opisina o eskwela. 2. Matutong maglakad lalo na kung malapit lang ang paroroonan. 3. Mas matipid na bumili sa palengke kaysa mga mall. 4. Gamitin ang load ng cellphone sa mga importanteng bagay lamang. 5. Orasan ang paggamit ng TV, computer, electric fan at iba pa. Kung hindi naman ito ginagamit ay patayin mo ang mga ito.

IV. LEARNING PHASES	Suggested Timeframe	Learning Activities
		<p>6. Sa pagsisipilyo ay gumamit ng baso. Huwag hayaang tumapon ang tubig mula sa gripo.</p> <p>7. Huwag nang bumili ng imported. Marami na tayong produkto ng ating bansa na pareho lamang ang kalidad tulad ng mga imported.</p> <p>Dapat mong maunawaan na kailangan na maging mapagkumbaba at matutong makuntento sa kung ano ang meron ka. Ito ang pinakamahalagang paraan ng pagtitipid. Laging isaisip na hindi makukuha ang kaligayahan sa mga materyal na bagay lamang. Ito ay hindi mahahanap sa labas ng ating sarili sapagkat matatagpuan ito sa ating kalooban.</p> <p>Nasasayang ang kasipagan at pagpupunyagi ng isang tao kung hindi niya napapamahalaan nang wasto ang kaniyang mga pinaghirapan. Kaya nga, kung ang isang tao ay magtitipid ay mapamamahalaan niya nang tama ang kaniyang mga naimpok.</p> <p>Ang pag-iimpok ay paraan upang makapag-save o makapag-ipon ng salapi, na siyang magagamit sa ating pangangailangan sa takdang panahon.</p> <p>Ayon sa Teorya ni Maslow, The Hierarchy of Needs, ang pera ay makatutulong sa tao na maramdaman ang kaniyang seguridad sa buhay lalo na sa hinaharap. Kung kaya't dapat pahalagahan ang ating mga naipon. Ang pera ay pinagpaguran upang kitain ito. Kaya kailangan lamang na gastusin sa tama upang huwag itong mawala.</p> <p>Ayon sa isang financial expert na si Francisco Colayco, may 3 dahilan kung bakit kailangan na mag-impok ng tao.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Proteksiyon sa buhay. Maraming mga hindi inaasahan na maaaring mangyari sa buhay ng tao tulad na lamang ng pagkakasakit, kalamidad, pagkawala ng trabaho o pagkabaldado. Kung sa hindi inaasahang pagkakataon ay mangyari ito, kailangan na ang tao ay nakahanda at mayroong magagamit na emergency fund sapagkat kung wala ay mahihirapan siyang makabangon mula dito. 2. Hangarin sa buhay. Ito ang nagiging motibasyon ng iba. Ang mag-impok para sa hangarin sa buhay na mabigyan ng magandang edukasyon ang mga anak, ang magkaroon ng sariling bahay, at magkaroon ng maayos na pamumuhay. Mahalaga na matamo ang mga ito bilang bahagi ng ating kaganapan sa buhay. 3. Pagreretiro. Hindi lamang kailangan na mag-impok para sa proteksiyon sa buhay at sa mga hangarin sa buhay, mahalagang nag-iipon din para sa pagtanda sapagkat hindi sa lahat ng oras ay kakayanin pa ang magtrabaho. Darating din sa kasukdulan ng buhay ng tao na siya ay magiging matanda at mahina at hindi kakayanin pa na magbanat ng buto. <p>Ayon pa rin kay Francisco Colayco, kinakailangan na tratuhin ang pag-iimpok na isang obligasyon at hindi opsyonal. Gaano man kalaki o kaliit ang kinikita ay obligasyon natin sa ating sarili ang pag-iimpok. Kaya,</p>

IV. LEARNING PHASES	Suggested Timeframe	Learning Activities
		<p>simulan na hanggat maaga sapagkat ito ang makapagbibigay ng masaganang bukas.</p> <p>Bilang tao ay dapat mag-ipon habang tayo ay malakas upang makamantan natin ang magandang bukas. Mangyayari lamang ito kung ang kasipagan at pagpupunyagi ay paiiralin at ang pagtitipid ay pananatiliin.</p> <p>Gawain sa Pagkatuto 2. Sa iyong sagutang papel, sagutin ang mga tanong batay sa binasa sa itaas.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bilang isang kabataan na maraming pangarap sa buhay, paano makatutulong sa iyo sa pag-abot ng iyong mga mithiin sa buhay at sa pag-unlad ng sarili ang kasipagan? Ipaliwanag. 2. Ipaliwanag: "Ang pagkakaroon ng kasipagan na nakatuon sa disipulado at produktibong gawain ay kailangan upang umunlad ang kapuwa at ang lipunan." 3. Ano ang mangyayari kung ang tao ay magpapatalo sa mga hirap, pagod at pagdurusa na dinaranas sa pakikibaka sa buhay? Paano niya ito mapagtatagumpayan upang matupad ang mga mithiin sa buhay?
<p>A. Engagement Pakikipagpalihan</p>	<p>Unang Araw ng Week 7- Unang Araw ng Week 8</p>	<p>Gawain sa Pagkatuto 3. Gumawa ng MIND MAP. Ang iyong magiging <i>Central idea</i> ay ang iyong nakatakdang gawain o mithiin. Ang magsisilbing <i>Main Branches</i> ay ang kasipagan, pagpupunyagi at pagtitipid. Ang lahat ng mga salita na may kaugnayan sa mga <i>Main Branches</i> ay ikokonekta sa mga ito patungo sa <i>Central Idea</i> sa pamamagitan ng mga linya na ginamitan ng pangkulay o color. Gawin ito sa isang long bond paper. <u>Halimbawa:</u></p> <p>Gawain sa Pagkatuto 4. My Pocket Reminder. Basahin at sundan ang panuto sa ibaba:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gumawa ng isang pocket reminder, na kung saan nakalahad ang gusto mong ipaalala sa iyong sarili tungkol sa kahalagahan ng kasipagan, pagpupunyagi at pagtitipid. Mga salita na pinaniniwalaan mo na tutulong sa pagtupad mo ng iyong mga

IV. LEARNING PHASES	Suggested Timeframe	Learning Activities																												
		<p>mithiin sa buhay na makatutulong sa sarili, sa kapuwa at sa lipunan.</p> <ol style="list-style-type: none"> Gawin ito sa kahit na anong maaring i-recycle na kagamitan sa bahay na may sukat na 5 inches x 2 ½ inches. Lagyan ng disenyo depende sa iyong gustong tema. Maaari itong idikit o ilagay sa lugar kung saan palagi mong makikita at magpapaalala sa iyo sa mga pagpapahalagang ito. Kuhanan ito ng picture at ipadala sa iyong guro. <p>Rubrik:</p> <table><tr><th>Kategorya</th><th>5</th><th>3</th><th>2</th></tr><tr><td>Organisasyon at Nilalaman</td><td>Napakaorganisado at ang lahat ng mga pagpapahalaga ay nailahad upang makapagpaalala sa sarili ng kahalagahan ng mga ito sa pagpapaunlad ng sarili, kapuwa at lipunan.</td><td>Organisado ngunit may kulang na pagpapahalaga na nailahad upang makapagpaalala sa sarili ng kahalagahan ng mga ito sa pagpapaunlad ng sarili, kapuwa at lipunan.</td><td>Walang organisasyon at iisa lang pagpapahalaga ang nailahad upang makapagpaalala sa sarili ng kahalagahan nito sa pagpapaunlad ng sarili, kapuwa at lipunan.</td></tr><tr><td>Kalinisan at Pagkamalikhain</td><td>Napakalinis at napakamalikhain ang pagkakagawa.</td><td>Malinis at malikhain ang pagkakagawa.</td><td>May kakulangan sa pagiging malinis at malikhain ang pagkakagawa.</td></tr><tr><td>Kaangkupan sa layunin</td><td>Ang output ay naaayon sa hinihingi ng gawain</td><td>Ang output ay may kakulangan sa hinihingi ng gawain</td><td>Ang output ay malayo sa hinihingi ng gawain</td></tr><tr><td>Pagsusumite sa Takdang Araw</td><td>Ang output ay naisumite sa takdang araw</td><td>Ang output ay naisumite pagkalipas ng isang linggo</td><td>Ang output ay naisumite pagkalipas ng mahigit isang linggo</td></tr></table> <p>Gawain sa Pagkatuto 5. Mula sa awit na “Pagsubok” ng Orient Pearl na iyong natunghayan sa pagpapalalim ng aralin, gumawa ka ng isang Poster sa isang long bond paper na maghahatid ng mensahe ng kanta para sa mga kabataanang katulad mo at magsisilbing inspirasyon sa kanila na abutin ang kanilang pangarap.</p> <p>Rubrik:</p> <table><tr><th>Pamantayan</th><th>Indikador</th><th>Puntos</th><th>Natamong Puntos</th></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table>	Kategorya	5	3	2	Organisasyon at Nilalaman	Napakaorganisado at ang lahat ng mga pagpapahalaga ay nailahad upang makapagpaalala sa sarili ng kahalagahan ng mga ito sa pagpapaunlad ng sarili, kapuwa at lipunan.	Organisado ngunit may kulang na pagpapahalaga na nailahad upang makapagpaalala sa sarili ng kahalagahan ng mga ito sa pagpapaunlad ng sarili, kapuwa at lipunan.	Walang organisasyon at iisa lang pagpapahalaga ang nailahad upang makapagpaalala sa sarili ng kahalagahan nito sa pagpapaunlad ng sarili, kapuwa at lipunan.	Kalinisan at Pagkamalikhain	Napakalinis at napakamalikhain ang pagkakagawa.	Malinis at malikhain ang pagkakagawa.	May kakulangan sa pagiging malinis at malikhain ang pagkakagawa.	Kaangkupan sa layunin	Ang output ay naaayon sa hinihingi ng gawain	Ang output ay may kakulangan sa hinihingi ng gawain	Ang output ay malayo sa hinihingi ng gawain	Pagsusumite sa Takdang Araw	Ang output ay naisumite sa takdang araw	Ang output ay naisumite pagkalipas ng isang linggo	Ang output ay naisumite pagkalipas ng mahigit isang linggo	Pamantayan	Indikador	Puntos	Natamong Puntos				
Kategorya	5	3	2																											
Organisasyon at Nilalaman	Napakaorganisado at ang lahat ng mga pagpapahalaga ay nailahad upang makapagpaalala sa sarili ng kahalagahan ng mga ito sa pagpapaunlad ng sarili, kapuwa at lipunan.	Organisado ngunit may kulang na pagpapahalaga na nailahad upang makapagpaalala sa sarili ng kahalagahan ng mga ito sa pagpapaunlad ng sarili, kapuwa at lipunan.	Walang organisasyon at iisa lang pagpapahalaga ang nailahad upang makapagpaalala sa sarili ng kahalagahan nito sa pagpapaunlad ng sarili, kapuwa at lipunan.																											
Kalinisan at Pagkamalikhain	Napakalinis at napakamalikhain ang pagkakagawa.	Malinis at malikhain ang pagkakagawa.	May kakulangan sa pagiging malinis at malikhain ang pagkakagawa.																											
Kaangkupan sa layunin	Ang output ay naaayon sa hinihingi ng gawain	Ang output ay may kakulangan sa hinihingi ng gawain	Ang output ay malayo sa hinihingi ng gawain																											
Pagsusumite sa Takdang Araw	Ang output ay naisumite sa takdang araw	Ang output ay naisumite pagkalipas ng isang linggo	Ang output ay naisumite pagkalipas ng mahigit isang linggo																											
Pamantayan	Indikador	Puntos	Natamong Puntos																											

IV. LEARNING PHASES	Suggested Timeframe	Learning Activities			
		Kaangkupan ng Konsepto	Maliwanag at angkop ang mensahe sa paglalarawan ng konsepto	5	
		Pagkamalikhain	Gumamit ng tamang kombinasyon ng mga kulay upang maipahayag ang nilalaman, konsepto at mensahe	5	
		Kabuuang Presentasyon	Malinis at maayos ang kabuuang presentasyon	5	
		Kabuuang Puntos		15	
		<p>Gawain sa Pagkatuto 6. Batay sa mga isinulat mong nakahandang gawain sa Gawain sa Pagkatuto 1, pumili ng dalawa (2) at gumawa ng mga hakbang na iyong isasakatuparan upang matupad ang nasabing itinakdang gawain nang may kasipagan at pagpupunyagi. Sundin ang pormat ng Chart sa ibaba.</p>			
		Nakahandang Gawain	Mga Hakbang na Gagawin upang Matupad ang Itinakdang Gawain	Lagyan ng tsek kung naisagawana	
		Hal. Proyekto na Poster sa asignaturang ESP	1. Basahin at unawain ang panuto 2. Mag-isip ng plano sa gagawing proyekto, maaaring isulat ang plano ng gawain 3. Mangalap ng mga kagamitan para sa gagawing proyekto batay sa naisip na plano 4. Magtalaga ng oras ng paggawa 5. _____ 6. _____ 7. _____ 8. _____ 9. At marami pang iba...	_____ _____ _____ _____	
		1.			
		2.			
<p>Gawain sa Pagkatuto 7. Mabisa ang pagkatuto kung nailalapat ang natutuhan at naunawaan sa pang-araw-araw na buhay. Ang pag-unlad ay matatamo sa pamamagitan ng paggamit nito sa buhay nang paulit-ulit hanggang ito ay maging bahagi na ng iyong pagkatao.</p>					

IV. LEARNING PHASES	Suggested Timeframe	Learning Activities
		<ol style="list-style-type: none"> Pumili ka ng isang negatibong katangiang taglay na nakahahadlang sa pagsasagawa mo ng mga gawain na nakaatas sa iyo na kailangan mong baguhin sa iyong sarili. _____ Magtala ng paraang gagawin upang mapaglabanan o malampasan ang negatibong katangiang taglay na nakahahadlang sa pagsasagawa mo ng mga gawain. _____ Magbigay ng sitwasyon na mapapakita mo ang iyong kasipagan. _____ Kapuwang sangkot: _____ Maidudulot sa kapuwa mo: _____ Magbigay ng sitwasyon na mapapakita mo na ikaw ay may pagpupunyagi. _____ Kapuwang sangkot: _____ Maidudulot sa kapuwa mo: _____ Reyalisasyon _____ _____
A. Assimilation Paglalapat	Ikalawang Araw ng Week 8	<p>Anong konsepto ang naunawaan mo mula sa aralin? Punan ang mga puwang upang mabuo ang mahalagang konsepto mula sa aralin. Isulat ito sa sagutang papel.</p> <p>Nararapat na magtaglay ang isang tao ng iba't-ibang katangian na hindi lamang makatutulong upang mapaunlad niya ang _____ kundi pati na rin ang bansang kinabibilangan. Ang _____ ay tumutukoy sa pagsisikap na gawin o tapusin ang isang gawain ng mayroong kalidad. Kailangan din nya ang _____ na makatutulong upang magtagumpay sa pag-abot ng mga mithiin sa buhay sa kabila ng mga hamon o pagsubok.</p> <p>Ang katangian ng _____ ay mahalaga rin dahil tinuturuan nito ang tao na mamuhay ng simple. Nasasayang ang pinagpaguran ng tao kung walang wastong _____ sa naimpok. Mahalaga ang _____ dahil paraan ito upang makapag-apon ng salapi na siyang magagamit sa pangangailangan sa takdang panahon.</p> <p>Tunay na mapa-uunlad ng tao ang sarili at ang _____ na kanyang kinabibilangan kung ang mga katangiang ito ay mailalapat sa pagtupad ng mga gawain sa araw-araw.</p>

VI. REFLECTION (Ikalawang Araw ng Week 8)

Personal na Pagtatása sa Lebel ng Performans para sa Mag-aaral

Pumili ng isa sa mga simbolo sa ibaba na kakatawan sa iyong naging karanasan sa pagsasagawa ng mga gawain. Ilagay ito sa Hanay ng LP o Lebel ng Performans. Basahin ang deskripsiyon bilang gabay sa iyong pagpili.

- ★ -Nagawa ko nang mahusay. Hindi ako nahirapan sa pagsagawa nito. Higit na nakatulong ang gawain upang matutuhan ko ang aralin.
- ✓ -Nagawa ko nang maayos. Nahirapan ako nang bahagya sa pagsasagawa nito. Nakatulong ang gawain upang matutuhan ko ang aralin.
- ? -Hindi ko nagawa o nahirapan ako nang labis sa pagsasagawa nito. Hindi ko naunawaan ang hinihingi sa gawain. Kailangan ko pa ng paglilinaw o dagdag kaalaman upang magawa ko ito nang maayos o mahusay.

Gawain sa Pagkatuto	LP	Gawain sa Pagkatuto	LP	Gawain sa Pagkatuto	LP	Gawain sa Pagkatuto	LP
Bilang 1		Bilang 2		Bilang 3		Bilang 4	
Bilang 5		Bilang 6		Bilang 7			

Prepared by:	Aimee A. Vista Teacher III Cristobal S. Conducto Memorial Integrated National High School Municipality of Rizal SDO Laguna Province	Checked by:	Ana R. Reblora PSDS/ EsP & Guidance Focal/In-charge SDO Laguna Province
Edited & Reviewed by:	Philips T. Monterola - EsP Regional Coordinator	LeaPEsPG-Wk6-8 202104017-IX03	For Release
Sanggunian	Edukasyon sa Pagpapakatao 9, pp. 162-177		